

19.6.2024

Lausunto

Forssan kaupungin jätelautakunta

PL 62

30101 Forssa

jatelautakunta@forssa.fi

Saostus- ja umpisäiliölietteiden kuljetusjärjestelmä

Tämä on Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n (LHJ) lausunto Forssan kaupungin jätelautakunnalle koskien jätevesilietteiden jätteenkuljetusjärjestelmää Akaan, Euran, Forssan, Huittisten, Humppilan, Jokioisten, Koski Tl:n, Loimaan, Oripään, Punkalaitumen, Sastamalan, Someron, Säskylän, Tammelan, Urjalan ja Ypäjän osalta.

LHJ puoltaa otettavaksi käyttöön jätelaissakin ensisijaiseksi määriteltyä järjestelmää eli kunnan järjestämää jätteenkuljetusta, jolla jätehuollon järjestämiseen liittyvät kaikki laillisuusvaatimukset saadaan varmistettua.

Selvitys kuljetusjärjestelmän tilasta

LHJ:n näkemyksen mukaan jätelautakunnan laatima selvitys jätevesilietteistä on riittävä ja kattava. Se on laadittu laajassa ja hyvässä yhteistyössä toimialueen kuntien ja viranomaisten kanssa. Se antaa luotettavan kuvan alueen lietejätehuollon tilanteesta ja vastaa hyvin muiden vastaavilta alueilta tehtyjen selvitysten tuloksia ajalta ennen siirtymistä kunnan järjestämään kuljetukseen. LHJ on omalta osaltaan perehtynyt alueen puhdistamoiden toimintaan ja lietekuljetusten tilanteeseen mm. jätetaksan mukaisten lietteiden käsittelymaksujen laskutuksen siirryttyä LHJ:n hoidettavaksi.

Jätelain edellytysten täytyminen nykyjärjestelmässä

Lausuntopyynnössä on pyydetty arvioimaan jätelain 37.1. §:n edellytysten täyttymistä lietteiden kuljetuksessa.

LHJ korostaa, että kaikkien muidenkin jätelain pykälien vaatimusten täytyminen tulee arvioida kuljetusjärjestelmästä valittaessa. Nykyisessä järjestelmässä ongelmia ja puutteita on

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy

Kiimassuontie 127, 30420 Forssa | Y-tunnus: 1027700-3
vaihe (03) 424 2600 | neuvonta@lhj.fi | www.lhj.fi

ollut sekä kiinteistön haltijoiden että kuljetusyritysten lakisääteisten velvollisuuksien noudattamisessa. Sellaista kuljetusjärjestelmää, joka ei täytä kaikkia jätelain vaatimuksia, ei tule valita.

Seuraavaksi on arvioitu 37 §:n mukaisten edellytysten täyttymistä LHJ:n toimialueella.

1. Tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin

Jätelautakunnan laatimasta selvityksestä ja LHJ:ssa tehtyjen havaintojen perusteella käy ilmi, että tämä edellytys ei täyty nykyisessä järjestelmässä.

Palveluntarjonta ei kaikilla alueilla täytä jätelain vaatimuksia. Alueella sijaitsee kiinteistöjä, joille palveluja on tarjonnut vain yksi kuljetusyritys. Kiinteistöillä ei tällöin ole ollut vapautta ja mahdollisuutta kilpailuttaa jätehuoltoaan ja valita kuljetusyritystä. Kuljetushinnoissa on myös huomattavan suurta perusteetonta hajontaa, jolloin hinnoittelua ei voi pitää syrjimättömänä. Selvityksessä onkin todettu, etteivät kiinteistöt ole tasavertaisessa asemassa palvelun tilaajina.

Merkittävä osa kiinteistön omistajista kritisoi liian korkeita hintoja. Kuljetushinnat ovat kalliimmat verrattuna sellaisiin alueisiin, jossa kuljetukset on keskitetysti kilpailutettu. Lietteiden käsittelymaksujen pitäisi puolestaan olla kaikille samansuuruiset ja jätelautakunnan päättämän jätetaksan mukaiset. Näin ei ole. Käsittelyn ja kuljetuksen hintojakaan ei eritellä laskuissa lain edellyttämällä tavalla.

2. Jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle

Jätelautakunnan laatimasta selvityksestä ja LHJ:ssa tehtyjen havaintojen perusteella käy ilmi, että tämä edellytys ei täyty nykyjärjestelmässä.

LHJ tehtäviin kuuluu jätteiden (kuten lietteiden) vastaanoton, kierrätyksen, hyödyntämisen ja loppusijoituksen järjestäminen omistajilleen. Kuntien jätevedenpuhdistamoiden kanssa on tehty sopimukset lietteiden vastaanotto- ja käsittelypaikkoina toimimisesta. Kiinteistönhaltijan järjestämässä kuljetuksessa LHJ on siis nyt velvollinen järjestämään käsittelyn lietteille, joiden määrästä, laadusta ja käsittelyyn toimittamisen ajankohdista ei saada etukäteen tietoa.

Myös lietteisiin liittyvä jäteneuvonta kuuluu LHJ:n tehtäviin. Asukkaiden yhteydenottojen perusteella voidaan päätellä, että kaikkia lietekaivoja ei tyhjennetä jätehuoltomääräysten mukaisin välein. Osalle asukkaista on epäselvää sekin, että heillä on pihassaan säännöllistä tyhjennystä vaativa lietekaivo.

Nykyisessä järjestelmässä ei ole mahdollisuutta suunnitella ja ottaa käyttöön sellaisia uusia kuljetus- ja käsittelytekniikoita, joilla voitaisiin vähentää kuljetettavan veden määrää ja edistää perinteiselle jätevedenpuhdistamokäsittelylle vaihtoehtoisia hyödyntämis- ja käsittelyratkaisuja. Esimerkiksi Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n alueella ollaan nyt kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen siirryttyä ottamassa käyttöön lietteiden ns. ekotyhjennykset. Tällöin saostussäiliön vesiosuus voidaan palauttaa takaisin saostussäiliöön,

jolloin kuljetettavaksi pystytään ottamaan vain lietteen osuus. Keräilytehokkuutta saadaan parannettua huomattavasti, kun veden kuljettamisesta luovutaan. Saostussäiliöiden toimintaakin saadaan parannettua bakteerikannan pysyessä saostussäiliössä.

Lietteiden käsittelykapasiteetin varaaminen alueen puhdistamoilta on perustunut kulloisiinkin kertymiin, jotka tehdyn selvityksen vaikuttavat olevan huomattavasti todellisia määriä alhaisemmat. Jätelautakunnan tekemän selvityksen perusteella jätevesilietteitä tyhjennetään vain 38 prosentilla niistä kiinteistöistä, joilla on velvollisuus liittyä kunnan jätehuoltojärjestelmään. Valtaosalla kiinteistöistä lietteet käsitellään siis jotenkin muuten kuin lain ja määräysten mukaisesti. Selvityksen perusteella kyse on kymmenistä tuhansista kuutioista lietettä. Viranomaisella on esimerkiksi tiedossa, että lietteitä johdetaan tarkoituksellisesti suoraan maaperään tai vesistöön. Tällainen järjestelmä ei millään lailla edistä jätehuollon yleistä toimivuutta. Riski vaaran ja haitan syntymiselle on ilmeinen.

Nykyisessä kuljetusjärjestelmässä jätehuollon yleistä toimivuutta ovat viime aikoina vaarantaneet myös sellaiset maksukyvyttömät lietteenkuljetusyrittäjät, joilta ei ole saatu perittyä jätetaksanmukaisia jätemaksuja edes ulosottomenettelyn kautta.

3. *Vaikutukset muodostuvat kokonaisuutena arvioiden myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten asemaan*

Kokonaisuutta arvioitaessa myönteisemmät vaikutukset saavutetaan valittaessa kunnan järjestämä jätteenkuljetus.

Kiinteistönhaltijan järjestämässä kuljetuksessa kotitalouksilta vaaditaan tietoa ja aktiivisuutta lietejätehuollon asianmukaisessa järjestämisessä ja sen kustannukset ovat kalliimmat.

Lietteitä asianmukaisesti kuljettavien yritysten asema verrattuna rekisteröimättöminä toimiviin kuljettajiin paransi siirryttäessä keskitetysti kilpailutettuun järjestelmään. On myös selvää, että kuljetusten määrä tulee lisääntymään ja uusienkin kuljetusyrittäjien on helpompaa aloittaa yritystoiminta. Tämä takaa vakaamman pohjan paikallisten imuauto-palveluiden jatkumiselle ja erityisesti huoltovarmuudelle.

Viranomainen kertoo selvityksessään, että on käytännössä mahdotonta nykyresurssein täyttää jätelaissa olevia velvoitteitaan esim. kuljetusrekisterin ylläpidosta ja puuttua nykyiseen ja jätehuoltomääräysten vastaiseen käsittelyyn. Viranomaistoiminnankin kanalta kunnan järjestämä malli on parempi vaihtoehto.

Lietteet kunnan järjestämässä kuljetuksessa

Kunnan järjestämässä kuljetuksessa kaikki jätehuoltopalveluita tarvitsevat kiinteistöt otetaan huomioon palveluita järjestettäessä. Suunnitellulla kuljetuksella ja säännöllisellä kilpailutuksella voidaan varmistaa, että palveluita tarjotaan kaikille, hinnat pysyvät kohtuullisina ja kaikki kiinteistöt hyötyvät keskitetystä hankinnasta. Palveluntarjonta kattaa kaikki alueen kiinteistöt ja samanlaiset palvelut voidaan järjestää kaikille.

Jätteenkäsittely voidaan järjestää suunnitelmallisesti ja hallitusti, kun kaikki jätehuoltojärjestelmän osat ja vaiheet ovat tiedossa ja hallinnassa ja tukevat kokonaisuuden toimivuutta. Käsittelyä hoitavien puhdistamoiden kapasiteetit pystytään hyödyntämään ja huomioimaan ja lietteiden virta puhdistamoille saadaan tasaisemmaksi.

Jätelautakunnan selvityksen perusteella kiinteistöjen toiveena on, että lietteisiin liittyvää neuvontaa ja opastusta tulisi olla saatavilla enemmän. Kunnan kuljetusjärjestelmään siirtyminen helpottaa olennaisesti myös asukkaiden neuvontaa ja tiedotusta, kun kuljetuspalvelua tarvitsevat kiinteistönhaltijat ovat tiedossa ja kunnan asiakkaita. Näin saadaan luotettavasti varmistettua kiinteistöt, joilta lietteitä on kerätty sekä lietteiden päätyminen asianmukaisiin vastaanotto paikkoihin.

Forssassa 19.6.2024

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy

Immo Sundholm

toimitusjohtaja